

YENİ
TÜRK TİCARET KANUNU

Prof. Dr. Veliye Yanlı
İstanbul Bilgi Üniversitesi
Hukuk Fakültesi

Kurumsal yönetim ilkeleri

- Üye sayısı,
- üyelerin verimli ve yapıcı çalışmalar yapmalarına
 - hızlı ve rasyonel karar almalarına
 - komitelerin oluşumunu ve çalışmalarını etkin bir şekilde organize etmelerine imkan sağlayacak şekilde belirlenir.
 - Herhalde üye sayısı *en az 5* olmalıdır.

İcrada görevli olmayan üye bulundurma zorunluluğu

Yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğu icrada görevli olmayan üyelere oluşmalıdır.

İcrada görevli olmayan üye: YK üyeliği dışında şirkette başkaca herhangi bir idari görevi bulunmayan ve şirketin günlük iş akışına ve olağan faaliyetlerine müdahil olmayan kişidir.

İcrada görevli olmayan üyeler arasında *bağımsız üyeler* bulunmalıdır.

- Bağımsız üye, görevini hiçbir etki altında kalmadan yapabilen yönetim kurulu üyesidir.

- Bağımsız üye sayısı toplam üye sayısının üçte birinden az, herhalde ikiden az olamaz.

- Şirketin yönetim kurulunda son 10 yılda 6 yıldan fazla üyelik yapmış olan kişi, bağımsız üye olamaz.

TTK'da durum,

TTK 367 ve 370, icrada görevli olan ve olmayan üye ayırımına imkan tanımaktadır.

Yönetim ve temsil yetkilerinin tümünün YK tarafından kullanılmasına gerek yoktur.

Yönetim ve/veya temsil yetkisinin devri, YK tarafından yapılır.

Devir, herhangi bir üyeye veya üçüncü kişiye yapılabilir (en az bir üyenin temsil yetkisi bulunmalıdır).

İcrada görevli olmayan üyeler açısından seçenekler:

1. Üyelerin çoğunluğu sadece 375. maddede belirtilen konularda görevli ve yetkili olurlar.

Bunlar dışındaki hususlarda yönetim diğer üyelere ve üçüncü kişilere devredilir.

İcrada görevli olmayan üyeler, bu konularda *gözetim* görev ve yetkisini haizdir.

İmza yetkisini haiz olmazlar.

Yönetim kurulu, temsil yetkisini diğer üyelere (murahhas üye) veya -en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisi bulunmak koşuluyla- üçüncü kişilere (murahhas müdür) devreder.

2. Sadece günlük iş akışına ve olağan faaliyetlerine ilişkin konular diğer yönetim kurulu üyelerine ve üçüncü kişilere devredilir.

İcrada görevli olmayan üyeler, bu konularda *gözetim* görev ve yetkisini haizdir.

Bunlar dışındaki konularda icrada görevli olmayan üyeler yönetim kurulunun diğer tüm faaliyetlerine katılırlar.

Ancak, imza yetkisini haiz olmazlar.

3. 375. maddede belirtilen konular dışındaki tüm hususlarda yönetim ve temsil üçüncü kişilere devredilir.

Ancak, en az bir yönetim kurulu üyesinin temsil yetkisi bulunmalıdır.

Üçüncü kişilere devredilen hususlarda yönetim kurulu üyelerinin tamamı, diğer bir ifade ile yönetim kurulu sadece bir *gözetim* organı olarak faaliyette bulunur.

Sorumluluk açısından icrada görevli olan ve olmayan ya da bağımsız üyeler açısından bir farklılık bulunmamaktadır.

Yönetimin devrinde, sorumluluğu, yönetim ve/veya temsil yetkisinin devredildiği kişi taşımaktadır, TTK 553.

İcrada görevli olmayan üyelerin sorumluluğu

1. İcrada görevli olmayan üyelerin, kendilerinin yetkili ve görevli oldukları işlemlerde

İcrada görevli olmayan üyeler, bu işlemlerden dolayı diğer üyeler gibi sorumlu olurlar.

İmza yetkilerinin bulunmaması onları bu sorumluluktan kurtarmaz.

Sadece, kusurları olmadığını ispat ettikleri takdirde sorumlu olmazlar.

2. İcrada görevli olmayan üyelerin, diğer üyeler veya üçüncü kişilerin yetkili ve görevli oldukları işlemlerde

Kural: Bu işlemlerden dolayı sorumlu olmazlar.

İstisna:

1. İcrada görevli olmayan üyelerin, bu işlemlerde genel gözetim görevini ihlalden dolayı sorumlu olurlar.

2. İcrada görevli olmayan üyeler yetki devredilen kişinin seçiminde gerekli özeni göstermemeden dolayı sorumlu olurlar.

Bağımsız üye gerçek kişi olmak zorunda mıdır?

Bir tüzel kişi yönetim kurulu üyesi olabilir mi?

Kurumsal yönetim ilkelerinde rekabet yasağı

- Yönetim hakimiyetini elinde bulunduran pay sahipleri
- Yönetim kurulu üyeleri
- Üst düzey yöneticileri
- Yukarıda sayılanların eşleri ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının

Şirket veya bağlı ortaklıkları ile

- çıkar çatışmasına neden olabilecek nitelikte işlem yapabilmesi ve
- rekabet edebilmesi için genel kuruldan önceden *onay alınmalı* ve bu işlemler hakkında genel kurulda *bilgi verilmelidir*.

TTK'da durum,

Yeni TTKm.395 ve 396'da, sadece yönetim kurulu üyesinin, genel kuruldan izin almadan, şirketle (bağlı ortaklık), kendisi veya başkası adına herhangi bir işlem yapamayacağı ve rekabet edemeyeceği belirtilmiştir.

Yönetim kurulu üyelerinin eşleri ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınları bu hükme tabi değildir.

- yönetim hakimiyetini elinde bulunduran pay sahiplerinin,
 - üst düzey yöneticilerin ve
 - bunların eşleri ile ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarının da,
- Yeni TTK'da, şirket veya bağlı ortaklıkları ile çıkar çatışmasına neden olabilecek nitelikte işlem yapabilmemesi ve rekabet edebilmesini genel kurulun iznine tabi tutan ve genel kurulda bu konuda bilgi verilmesini öngören bir düzenleme bulunmamaktadır.

YK bünyesinde oluşturulması gereken komiteler:

- Denetimden Sorumlu Komite,
 - Kurumsal Yönetim Komitesi,
 - Aday Gösterme Komitesi,
 - Riskin Erken Saptanması Komitesi
 - Ücret Komitesi
- Ancak yönetim kurulu yapılması gereği ayrı bir Aday Gösterme Komitesi, Riskin Erken Saptanması Komitesi ve Ücret Komitesi oluşturulamaması durumunda, Kurumsal Yönetim Komitesi bu komitelerin görevlerini yerine getirir.

TTK'da durum,

Sadece "riskin erken saptanması ve yönetimi komitesi" pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde zorunludur. Diğer şirketlerde, bu komite, denetçinin gerekli görmesi üzerine kurulur. Bunların dışında, YK'nın çeşitli komite ve komisyonlar kurabilmesine imkan tanımakla birlikte, bir zorunluluk bulunmamaktadır.

Ancak, gerekçede, Kanunda öngörülmemekle birlikte, "atamalar komitesi" ile "ücret belirleme komitesi"nin SPK tarafından öngörülmesi gerektiğine işaret edilmektedir.

- Denetimden Sorumlu Komite üyelerinin *tamamı*,
- diğer komitelerin ise *başkanları*,
bağımsız yönetim kurulu üyeleri
arasından seçilir.
İcra başkanı/genel müdür komitelerde
görev alamaz.

TTK'da durum,
TTK'da, komite üyeleri YK üyeleri
arasından tayin edilebileceği gibi, tamamen
dışarıdan da tayin edilebilir.
İcra başkanı/genel müdür sıfatını taşıyan
kişilerin, komitelerde bulunmasına bir engel
yoktur.
YK üyelerinden oluşması halinde bağımsız
üyeler ve diğerleri arasında bir ayırım
gözetilmemiştir.
Fakat, hükmün gerekçesinde, HAAS'lerde
risk komitesinin tarafsız bir kişinin
başkanlığında çalışmasının daha doğru
olacağı ifade edilmiştir.

YK üyelerinin ücreti

Yönetim kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmeli ve genel kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunulur, pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkanı tanınmalıdır.

Bu amaçla hazırlanan ücret politikası, şirketin internet sitesinde yer alır.

YK üyelerinin ücretlendirilmesi

Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin ücretlendirilmesinde hisse senedi opsiyonları veya şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılmaz. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin ücretlerinin *bağımsızlıklarını koruyacak düzeyde olması gerekmektedir.*

TTK'da durum,

- Yönetim kurulu üyelerine, tutarı esas sözleşmeyle veya genel kurul kararıyla belirlenmiş olmak şartıyla huzur hakkı, ücret, ikramiye, prim ve yıllık kârdan pay ödenebileceği düzenlenmiştir, 394.
- Bu konuda bir zorunluluk bulunmamaktadır.

YK üyelerine kârdan pay verilecekse, buna ilişkin bir düzenlemenin esas sözleşmede yer alması gerekmektedir, 339 (f) bendi.

YK üyeleri ve diğer yöneticilere yapılan ödemelerin internet sitesinde yayımlanması gerekmektedir.

Şirketin internet sitesinde, şirketin mevzuat gereği yapması gereken bildirim ve açıklamaların yanı sıra, dikkati çekecek şekilde pay sahiplerine duyurulması gereken hususlar Tebliğ’de ayrıca gösterilmiştir.

TTK m.1524 (k) bendinde, internet sitesinde yayımlanması aranan hususlar arasında, “Yetkili Kurul ve bakanlıkların konulmasını istedikleri, pay sahiplerini ve sermaye piyasasını ilgilendiren konulara ilişkin bilgiler” yer aldığı için, bu hususlar SPK tarafından Tebliğ’de belirlenmiştir.

DENETLEME

397-406

- Şirketin ve şirketler topluluğunun finansal tabloları ve YK yıllık faaliyet raporu denetlenir.
- YK'nın faaliyet raporu, içindeki finansal bilgilerin, denetlenen finansal tablolar ile tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtmayı yansıtmadığı açısından yapılır.
- Denetim, uluslararası denetim standartları ile uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre gerçekleştirir.

- Bağımsız denetim, TMS'ye, kanuna ve esas sözleşmenin finansal tablolara ilişkin hükümlerine uyumunun incelenmesini de kapsar.
- Denetçinin denetiminden geçmemiş finansal tablolar ile yönetim kurulu raporu düzenlenmemiş sayılır.
- Denetleme, şirketin ve topluluğun malvarlıksal ve finansal durumunun dürüst resim (true and fair view) ilkesine uygun olarak yansıtılmayı yansıtılmadığını, yansıtılmamışsa sebeplerini dürüstçe belirtecek şekilde yapılır.

DENETÇİ

- Denetçi, ancak bir bağımsız denetleme kuruluşu olabilir. Orta ve küçük ölçekli şirketlerde (1523) bir tane YMM veya SMMM yeterlidir.
- Denetçi GK tarafından her faaliyet dönemi seçilir. Faaliyet döneminin 4. ayına kadar denetçi seçilmemişse, denetçiyi mahkeme seçer.
- Şirketler topluluğunun denetçisi, ana şirketin genel kurulu tarafından seçilir.
- Seçilen denetçi tescil ve ilan edilir.

- Denetçi olamayacak kişiler hükümden gösterilmiştir.
- Bir bağımsız denetleme kuruluşunun, bir şirketin denetlenmesi için görevlendirdiği denetçi 7 yıl aralıksız o şirket için denetleme raporu vermişse, en az 2 yıl için değiştirilir.
- Denetçi, denetim yaptığı şirkete, vergi danışmanlığı ve vergi denetimi dışında, danışmanlık hizmeti veremez, bunu bir yavru şirketi aracılığıyla yapamaz.

Denetçinin azli

- Denetçi ancak bir mahkeme kararı ile azledilebilir.
- Azil davası, yönetim kurulu veya azlık tarafından açılabilir.
- Azil davası, denetçi seçiminin ilanından itibaren üç hafta içinde açılır.
- Azledilen yerine yeni denetçiyi mahkeme belirler.

Denetçinin sözleşmeyi feshi

Denetçi denetleme sözleşmesini, ancak haklı bir sebep varsa veya azil davası açılmışsa feshedebilir.

DENETİM SONUCU

- Denetçi tarafından geçmiş yıllar karşılaştırmalı bir rapor hazırlanır ve yönetim kuruluna sunulur.
- Bu raporda denetimin sonucu bir görüş yazısıyla belirtilir.
- Yazıdaki görüş olumlu, olumsuz ya da sınırlandırılmış olabilir; görüş vermekten kaçınılması da mümkündür.
- Şirket ile denetçi arasındaki görüş ayrılıklarında mahkeme karar verir.

Olumsuz görüş yazılan veya görüş verilmesinden kaçınılan durumlarda;
(i) genel kurul, denetlenen finansal tablolara dayanarak doğrudan veya dolaylı bir şekilde ilgili olan bir karar alamaz.
(ii) yönetim kurulu genel kurulu toplantıya çağırır ve toplantı gününden itibaren geçerli olacak şekilde istifa eder.
(iii) genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçer.
(iv) yeni yönetim kurulu 6 ay içinde finansal tabloları hazırlar ve denetçiye verir.

GENEL KURUL
407-451

- Çağrısı, süresi dolmuş olsa dahi YK yapar.
- Bir pay sahibinin dahi, mahkeme kararı ile çağırabileceği durumlar vardır 410/II.
- Denetçinin çağırması söz konusu değildir.
- Tasfiye memurları sadece görevleri ile ilgili konularda çağırabilirler.
- Azlığın da çağırması imkanı bulunmaktadır.

GENEL KURUL

- Çağrı internet sitesinde de yayımlanır.
- Kurumsal yönetim ilkeleri:
Her türlü iletişim aracı
En az 3 hafta
- YK, genel kurulun çalışma esaslarını düzenleyen bir iç yönetmelik hazırlar, tescil ve ilan ettirir.

Genel kurul toplantı ve karar nisapları

Adi nisap

- 1. toplantı $\frac{1}{4}$

- 2. toplantı –

Kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır.

Kurumsal yönetim ilkelerinde önemli nitelikte işlemler

Bu işlemler;

*Şirket varlıklarının,

- tümünün veya önemli bir bölümünün devredilmesi, üzerinde aynı hak tesis edilmesi veya kiraya verilmesi

- önemli bir varlığın devir alınması veya kiralanması

*İmtiyaz öngörülmesi veya mevcut imtiyazların kapsam ve konusunun değiştirilmesi

*Şirketin borsa kotundan çıkmasıdır.

Bu işlemler ile ayrıca,

■ Şirketin her türlü ilişkili taraf işlemlerine ve

■ Üçüncü kişiler lehine teminat, rehin ve ipotek verilmesine ilişkin yönetim kurulu kararlarının bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı ile alınması gerekmektedir.

Aksi takdirde bu kararlar da geçersizdir.

Bu işlemlerde genel kurul kararı gerekmedikçe,
Yönetim kurulunda bu konulara ilişkin kararlarının bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı ile alınması gerekmektedir.
Aksi takdirde işlem genel kurulda karara bağlanmalıdır.
Bu işlemlere taraf olanlar genel kurulda oy kullanamaz.
Genel kurul toplantılarında toplantı nisabı aranmaz ve karar, oy hakkı bulunanların adi çoğunluğu ile alınır.

GENEL KURUL

Esas sözleşme değişikliklerinde 421

Kural:

1. toplantı 1/2
2. toplantı 1/3

Kararlar mevcut oyların çoğunluğu ile alınır.

İstisnalar:

Oy birliğini gerektiren kararlar:

1. bilanço zararlarının kapatılması için ek yükümlülük ve ikincil yükümlülük getiren kararlar
2. şirket merkezinin yurt dışına taşınmasına ilişkin kararlar

GENEL KURUL

Sermayenin en az % 75'ini oluşturan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin olumlu oylarını gerektiren kararlar:

1. Şirketin işletme konusunun tamamen değiştirilmesi
2. İmtiyazlı pay oluşturulması
3. Nama yazılı payların devrinin sınırlandırılması

GENEL KURUL

- Pay senetleri borsada işlem gören şirketlerde,
adi toplantı ve karar nisabının uygulandığı
kararlar:

1. Sermayenin artırılması
2. kayıtlı sermaye tavanının yükseltilmesi
3. birleşme
4. bölünme
5. tür değiştirme

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

Pay sahibinin temsil edilmesi

- Organın temsilcisi
- Bağımsız temsilci
- Kurumsal temsilci
- Tevdi eden temsilcisi

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

Oy hakkı 434 vd.

- Oy hakkı sadece genel kurulda kullanılır.
Mektupla oy kullanılamaz.

istisnası: Elektronik ortamda genel kurul
toplantısı 1527/V

- Oy hakkı payın itibari değerine göre
belirlenir.
- Her pay sahibinin en az bir oy hakkı
bulunur.
- Birden fazla paya sahip olunması halinde
oy sayısı esas sözleşme ile
sınırlandırılabilir.

Oy hakkının kullanılmaması

- OYDAN YOKSUN HİSSELER
- OYDAN YOKSUNLUK HALİ

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

Bilgi alma ve inceleme hakkı 437

İnceleme hakkı

- Finansal tablolar (konsolide olanlar dahil), YK yıllık raporu, YK'nın kâr dağıtım önerisi ve denetleme raporları pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur.
- Şirketin ticari defterleri ve yazışmaları ancak genel kurul kararı veya yönetim kurulu kararı ile incelenebilir.

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

Bilgi alma hakkı

- Pay sahipleri genel kurulda yönetim kurulundan ve denetçilerden bilgi isteyebilirler.
- Şirket sırları ve diğer şirket menfaati söz konusu olduğu takdirde bilgi vermekten kaçınılabilir.
- Bilgi alma ve inceleme hakkı kullandırılmayan pay sahibi mahkemeye müracaat edebilir.

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

Özel denetim isteme hakkı 438

- Her pay sahibi genel kuruldan belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını isteyebilir.
- Gündemde bu konuda hüküm bulunması aranmamaktadır.

PAY SAHİBİNİN HAKLARI

- Genel kurulun kabul etmesi halinde özel denetçiyi mahkeme tayin eder.
- Genel kurulun kabul etmemesi halinde ise, pay sahipleri mahkemeden özel denetçi atanmasını isteyebilirler.
Ancak,
 1. payların ya sermayenin 1/10'nu, HAAS'lerde 1/20'sini oluşturması ya da itibari değerinin toplamının en az bir milyon TL'ye ulaşması gerekmektedir.
 2. kurucuların veya şirket organlarının şirketi zarara uğrattıklarının ortaya konulması gerekmektedir.

Yeni Azlık Hakları

- Bağımsız denetçinin azli davası açma hakkı
- Nama yazılı payların senede bağlanmasını talep hakkı
- Haklı nedenle fesih davası açma hakkı
